

2. Heat stress in dairy cows in the central part of Ukraine and its economic consequences / T. Vasilenko, R. Milostiviy, A. Kalinichenko, D. Milostiva. *Social and economic aspects of sustainable development of regions: monograph*. Opole: Publishing House WSZiA, 2018. С. 128–135.
3. Hoffmann G., Silpa M.V., Mylostyvyi R., Sejian V. Non-Invasive Methods to Quantify the Heat Stress Response in Dairy Cattle. In *Climate Change and Livestock Production: Recent Advances and Future Perspectives* / Eds. by V. Sejian, S.S. Chauhan, C. Devaraj, P.K. Malik, R. Bhatta. Springer: Singapore, 2021. P. 85–98.
4. Mylostyvyi R., Izhboldina O. (2019). Climate assessment in modern sustainable cattle barns using temperature-humidity index. *New Stages of Development of Modern Science in Ukraine and EU Countries*. DOI: 10.30525/978-9934-588-15-0-134.

УДК 506.064

ДУДЗЯК Богдана, здобувач вищої освіти II курсу спеціальності «Інженерія агрохарчових технологій та біосистем факультету агроінженерії Політехнічного університету Картахени, Іспанія,

Науковий керівник – **Джулія РОСІ**, професор кафедри сільськогосподарської інженерії Політехнічного університету Картахени, Іспанія

ТОКСИЧНІСТЬ СПОЛУК ПЛЮМБУМУ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ

Збільшення практичного використання сполук Плюмбуму та багатьох природних продуктів, що містять цей елемент, призводить до того, що відбувається його активне накопичення в атмосфері, гідросфері і літосфері не лише промислових, а й віддалених зон. В кінцевому рахунку він опиняється в живому організмі. Накопичення сполук Плюмбуму у природних об'єктах, а також їхня висока токсичність викликає тривогу всього людства. Тому сьогодні багато робіт присвячено пошуку нових та вдосконаленню існуючих методів аналізу цього компонента у різноманітних об'єктах, а також, жорсткі санітарно-гігієнічні норми його вмісту [1,2].

Метою нашого дослідження є вивчення об'єму інформації про методи аналізу Плюмбуму, підбір методик визначення цього елемента в харчових продуктах, які би поєднували доступність, експресність, відтворюваність і відповідали метрологічним вимогам аналітичної хімії.

За масштабами викидів Плюмбум є одним із лідерів серед мікроелементів. При чому значна частина викидів припадає на спалювання бензинів у двигунах внутрішнього згоряння, а також при роботі ТЕЦ, різноманітних металургійних, хімічних виробництв, шахт, тощо. Вихлопні гази, викиди промислових підприємств, природні води є основним джерелом забруднення свинцем ґрунтів, а через них і рослин. Найбільшим вмістом Плюмбуму характеризуються рослини, які розвиваються поблизу автодоріг. Згідно опублікованих даних відомо, що вміст Плюмбуму в овочах відповідає його вмісту у ґрунтах. Так, картопля, вирощена на ділянках із підвищеним вмістом Плюмбуму ($4,8 \times 10^{-2}\%$), містить у 2-5 разів

більше норми цього елемента. Згідно літературних даних [3] в організм людини потрапляє близько 0,91 мг Плюмбуму, враховуючи споживання продуктів харчування і води.

Токсичний вплив сполук Плюмбуму виявляється через блокування активності деяких ферментів, при чому найбільш шкідливі розчинні форми сполук Плюмбуму. Навіть за низьких концентрацій сполук Плюмбуму у воді зменшується кількість хлорофілу у водоростей. Небезпечність Плюмбуму та його сполук зумовлюється тим, що він здатен накопичуватись в організмі і з малою швидкістю виводитися разом із продуктами життєдіяльності. Потрапляючи в організм через органи дихання, він швидко транспортується за допомогою кровоносної системи. Уражає переважно кістки, печінку і нирки. Середній вміст Плюмбуму в організмі становить близько 120 мг, іноді ця цифра може досягати 0,5 г [3]. Найбільш токсичними є розчинні у біологічних рідинах сполуки Плюмбуму. Такі сполуки, як тетраетилсвинець та тетраметилсвинець здатні потрапляти в організм крізь шкіру. На початковій фазі отруєння спостерігається порушення умовно-рефлекторної діяльності, далі можливі розлади нервової системи з появою безсоння, галюцинацій, судом. Таким чином Плюмбум виявляє різноманітну токсичну дію на живий організм. В серцево-судинній системі він знижує активність ензимів, що беруть участь в синтезі гемі; під дією Плюмбуму скорочується життя червоних кров'яних тілець. Плюмбум вражає кістковий мозок, генетичний апарат клітини, впливає на синтез білків. Встановлена кореляція між числом захворювань на рак легенів і підвищеним вмістом Плюмбуму та інших важких металів у повітрі.

Концентрації Плюмбуму нижчі за ГДК вважаються безпечними і не викликають ознак отруєння. Офіційні величини ГДК для Плюмбуму та його неорганічних сполук становлять: у повітрі – 0,01 мг/м³, у питній воді – 0,03 мг/л, у ґрунті – 20 мг/кг [4]. Відповідність нормам ГДК у виробничих та побутових умовах підлягає строгому аналітичному контролю. Тому важливим аспектом досліджень є розробка оптимальних методик аналізу вмісту не лише Плюмбуму, а й інших важких металів.

Визначенню Плюмбуму у індивідуальних харчових продуктах присвячена велика кількість робіт. Вміст Плюмбуму в рослинних, молочних та м'ясних продуктах проводять із попередньою мінералізацією та наступним визначенням методами інверсійної вольтамперметрії, фотометричним або атомно-адсорбційним методом [4]. Загалом, методи визначення і концентрування Плюмбуму можна звести до наступної таблиці:

Таблиця

Характеристика методів визначення Плюмбуму в харчових продуктах

Продукт	Метод мінералізації	Метод визначення	Межа виявлення, %
Молочні продукти	Сухе озонення	ФМ	$4,0 \times 10^{-6}$
Молоко	HNO_3	ААС	$1,5 \times 10^{-6}$
Консервовані продукти	Сухе озонення	ІВА	$3,0 \times 10^{-4}$
М'ясні продукти	$\text{HNO}_3 + \text{H}_2\text{SO}_4$ із наступним розчиненням у суміші $\text{HCl} + \text{HNO}_3 + \text{H}_2\text{O}$	ААС	$1,5 \times 10^{-6}$

Практичне визначення вмісту Плюмбуму в харчових продуктах буде предметом наших подальших досліджень.

Література

1. Buialska N., Denisova N., Kupchik E. Problem of accumulation of heavy metals in medicinal plants. *Canadian scientific journal*. 2015. 2. P. 13–19.
2. Flora S, Flora G, Saxena G. Environmental occurrence, health effects and management of lead poisoning. In: Cascas SB, Sordo J, editors. Lead: Chemistry, Analytical Aspects, Environmental Impacts and Health Effects. Netherlands: Elsevier Publication, 2006. P. 158–228.
3. Білявський Г.О., Падун М.М., Фурдуй Р.С. Основи загальної екології. К.: Либідь, 1993. 340 с.
4. Ломницька Я. Ф. Склад та хімічний контроль об'єктів довкілля: Навч. посібник. Ломницька Я.Ф., Василечко В.О., Чихрій С.І. Львів.: "Новий Світ-2000", 2011. 589с.

УДК 504.054:636

СТРАТІЙ Уляна, здобувач вищої освіти I курсу спеціальності «Ветеринарна медицина»

Науковий керівник – **САМАР Ангеліна**, магістр хімії та біології, асистент кафедри хімії

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
м. Кам'янець-Подільський, Україна

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТВАРИННИЦТВА

Актуальність. Глобальні екологічно проблеми з'явилися з початком технічного прогресу людства. Люди протягом багатьох років, не думаючи про наслідки, створювали різні винаходи, щоб полегшити собі життя. Певною мірою удосконалення також сягнуло і тваринництва. Відповідно, у зв'язку зі збільшенням населення, зросла і потреба у сільськогосподарських виробництвах.

Діяльність великих промислових ферм та інтенсифікація тваринницької галузі загалом призводить до споживання великої кількості природних ресурсів та є причиною виникнення низки екологічних проблем, таких як: викиди забруднюючих речовин та зміна клімату, забруднення